

Andrea Papinis disputas for ph.d.-graden fredag 9. november 2018: «Empirical essays on taxation and self-employment»

Sammendrag:

De selvstendig næringsdrivende utgjør mindre enn 10 prosent av sysselsettingen i Norge, men siden en i denne gruppen finner gründere og andre som er viktige for økonomisk utvikling, er det betydelig oppmerksomhet omkring de økonomiske rammebetingelsene for denne gruppen. Det er blant annet viktig å ha kunnskap om hvordan skattepolitikken påvirker disse foretakene. Dette er utgangspunktet for doktorgradsarbeidet til Andrea Papini. I tre arbeider anvender Papini norske, administrative mikrodata og ulike empiriske metoder for å diskutere hvordan skattesystemet virker på inntektene og atferden til de selvstendig næringsdrivende.

I det første arbeidet er det skattesystemets rolle som forsikringsmekanisme som undersøkes. Papini anvender mikro inntektsdata for perioden 1993-2013 og sammenlikner inntektsprosessene til selvstendig næringsdrivende med tilsvarende for lønnstakere. Som forventet finner han lavere gjennomsnitt og høyere variasjon i inntektene til de selvstendig næringsdrivende enn for lønnstakerne. Årsakene til inntektsvariasjonen i de to gruppene er imidlertid forskjellige. For de selvstendig næringsdrivende er det risikofaktorer (som ledighet og helse) som forklarer inntektsvariasjonene. Skattesystemet spiller en større rolle som en forsikringsmekanisme (mot inntektsvariasjon) for lønnstakerne enn for de selvstendig næringsdrivende. De sistnevnte forventes å forsikre seg på andre måter, som gjennom å diversifisere investeringer og ved å ta annet betalt arbeid.

I det andre kapittelet (som er skrevet sammen med Wiji Arulampalam) diskuteres det hvordan progressiviteten i skattesystemet virker på overganger til og ut av selvstendig næringsvirksomhet. Et progressivt skattesystem innebærer en høyere forventet skattebelastning når inntektene er svært usikre, på grunn av høye skattesatser på vellykket næringsvirksomhet, for eksempel på inntektene til suksessfulle innovatører. Forfatterne diskuterer skattesystemets rolle ved å erstatte skattesystemet i år 2000 med et system med lavere progressivitet, men der endringen holdes provenynøytral. Det gir en økning i andelen selvstendig næringsdrivende på 11,5 prosent.

I det siste arbeidet i avhandlingen fokuseres det på valg av organisasjonsform for virksomheten. Et alternativ til å være selvstendig næringsdrivende er å etablere et aksjeselskap, og dette valget påvirkes av skattesystemet. Blant annet har de norske erfaringene fra perioden etter innføringen av det såkalte duale skattesystemet (i 1992) vist oss dette. Her utnytter Papini de innholdsrike norske (administrative) mikrodataene til å identifisere hvordan skatt påvirker organisasjonsform ved å anvende den geografiske variasjonen i arbeidsgiveravgiften. Resultatene viser at 1 prosentpoeng reduksjon i arbeidsgiveravgiften øker sannsynligheten for å gå fra å være selvstendig næringsdrivende til å drive virksomheten i et aksjeselskap med 0,33 prosentpoeng. Dette tilsvarer en økning i den gjennomsnittlige overgangsraten, til aksjeselskap som organisasjonsform, på 1 prosent.